

URZĄD PATENTOWY w WARSZAWIE OPIS PATENTOWY

Nr 31566

Kl. 11 e, 28/01

Alfred Volk, Hanower

MKP B42 f 21/00

Karta zbiorowa do kartoteki

Zgłoszono 3 grudnia 1938

Udzielono 9 marca 1943

Pierwszeństwo: 4 grudnia 1937 dla zastrz. 1, 6; 7 kwietnia 1938 dla zastrz. 5, 7, 8, 11;
16 września 1938 dla zastrz. 9, 10 (Niemcy)

Wynalazek niniejszy dotyczy podwójnej karty zbiorowej do kartoteki stojącej w postaci teczki, w której środkem do odszukiwania kart są paski orientacyjne.

Kartoteki, posiadające paski orientacyjne, są znane. W jednej z tych znanych kartotek paski te są ruchomo założone na szynach, ułożonych w kierunku równoległym do spodu kartoteki. W celu przymocowywania pasków dolna ich powierzchnia jest zaopatrzona np. w otwory lub wytłoczenia. Kartotekę tę otwiera się w ten sposób, że pasek chwyta się przy jego górnym wystającym końcu i przegina się do przodu, po czym można wyjmować znajdujące się z tyłu karty.

W tej kartotece niewygodne jest przede wszystkim to, że pasek po swym zwolnieniu odskakuje wstecz i trzeba go znowu odgiąć do przodu przy wkładaniu karty. Te dwie czynności powodują znaczną stratę czasu, są kłopotliwe i zajmują obie ręce. Ponowne wkładanie karty jest utrudnione również i przez to, że przy wyginaniu karty skupiają się one względnie stłaczają na dolnych swych krawędziach, co utrudnia powrotne ich wkładanie.

W innej postaci wykonania na spodzie kartoteki są ułożone karty przedziałowe jedna nad drugą podobnie, jak łuski i posiadają na tylnych swych stronach pewną liczbę stojących pasków, między które

wkłada się karty kartoteki. Układ ten, prócz wad wyżej wymienionych, posiada jeszcze tę wadę, że masa włożonych kart naciska na karty przedziałowe, ułożone na spodzie jedna nad drugą na podobieństwo łusek, przeto przy wychylaniu kart zakleszczają się one wzajemnie. Pożądane przyleganie kart do pasków orientacyjnych nie jest możliwe, gdyż po włożeniu kart powierzchnie pasków są położone ukośnie względem powierzchni kart kartoteki.

Wreszcie znane są kartoteki, w których paski orientacyjne mogą być ruchome i wahliwe np. na szynach w kierunku podłużnym lub poprzecznym.

Tego rodzaju urządzenia posiadają tę wadę, że muszą one być wykonane z metalu lub z innego twardego materiału, gdyż inaczej trwałe przymocowywanie pasków orientacyjnych na dolnym ich końcu nie jest możliwe. Także i tu, przy odchylaniu pasków, zacinają lub wysuwają się one ku górze, co przy stosowaniu pasków, wykonanych z materiału twardego, powoduje częstokroć ich wrzynanie się w dolne krawędzie kart, zwłaszcza gdy chodzi o lekkie karty kontowe, stosowane do wszelkiego rodzaju buchalterii przebitkowych. Paski przewodnicze nie przylegają do kart, gdyż po włożeniu kart, paski, nawleczone na szynę poprzeczną, przyjmują położenie ukośne. Wadzie tej stara się zapobiec w ten sposób, że paski powyżej osi wychylenia przekręca się nieco tak, aby ich powierzchnie pokrywały się z powierzchniami kart. Zabieg ten daje jednak tylko warunkowy skutek, gdyż to przystosowywanie powierzchni pasków może być obliczone tylko na pewną określoną łączną grubość kart, co uniemożliwia ogólne jego zastosowywanie dla dowolnej liczby kart. Szczególna niedogodność tych kartotek polega też na tym, że szeregi pasków nie są w ogóle wymienne albo też mogą być wymienione dopiero

po opróżnieniu kartoteki. Dotyczy to wszelkich dotychczas znanych rodzajów kartotek. Utrudnia to wkładanie nowych kart, co, zwłaszcza w kartotekach o porządku alfabetycznym, jest często konieczne. Wskutek tego możliwość stosowania kartoteki jest bardzo ograniczona, gdyż potrzebne są do niej skrzynki, zaopatrzone np. w szyny, co podraża bardzo znacznie całość.

Przesuwność i wymiennność pasków orientacyjnych, konieczne w kartotekach o porządku alfabetycznym, są obecnie możliwe w niedostatecznym tylko stopniu. W kartotekach, w których usiłowano rozwiązać to zadanie, na dolnych krawędziach pasków osadzano walcowe nasadki, wtłaczane od góry w podłużne sprężynujące rurki, zaopatrzone u góry w podłużne szczeliny. Wtłaczanie i wyjmowanie walcowych nasadek wewnątrz kartoteki i przy jej spodzie nie jest wygodne i wymaga znaczniejszego nakładu siły. Te postacie wykonania posiadają ponadto tę wadę, że ich paski muszą być wykonane ze sztywnego materiału, np. z metalu.

Zbiorowa karta w postaci teczki według wynalazku niniejszego zapobiega wyżej wspomnianym wadom w ten sposób, że jedna z jej okładek, najkorzystniej tylna, składa się cała z pasków orientacyjnych, przy czym grzbiet karty jest podatny, a paski orientacyjne, zamocowane w spodzie karty, dadzą się do pewnego stopnia przeginać w dolnych swych częściach.

Podatność grzbietu karty osiąga się przez wytłoczenie w nim rowków tak, jak to się stosuje np. w teczkach, a zdolność przeginalnia się pasków orientacyjnych umożliwia się najkorzystniej również przez wytłoczenie w nich pewnej liczby obok siebie położonych rowków, skierowanych prostopadle do najdłuższych boków pasków. Części zbiorowej karty mogą być jednak zespolone ze sobą za pomo-

całą drucianą spiralą, osadzoną w grzbiecie karty.

Grzbiet zbiorowej karty może być zaopatrzone we wcięcia, stanowiące przedłużenia linii, odgraniczających od siebie paski przewodnicze. Karta może być też wykonana tak, że jeden z obydwóch pasków orientacyjnych zewnętrznych jest połączony z jednym jej arkuszem, sięgającym z tyłu za pozostałymi paskami do przeciwległego drugiego orientacyjnego paska zewnętrznego i przymocowanym poprzez spód karty podwójnej do ścianki jej przedniego arkusza, służąc w ten sposób jako wspornik pozostałych pasków orientacyjnych.

Do zbiorowej karty według wynalazku można wkładać znaczną liczbę pojedynczych kart, przy czym otrzymuje się całkowite przyleganie do siebie pasków orientacyjnych i kart bez zacinania lub wysuwania się kart.

Lekkie orientacyjne paski, wykonane z kartonu, przylegają znacznie lepiej do kart niż paski, wykonane z materiałów twardych, zwłaszcza z tego powodu, że ich powierzchnie mogą się ściśle układać w płaszczyźnie powierzchni kart.

Pojedyncze karty zbiorowe można łatwo ustawić obok siebie w skrzynce, a wstawianie dodatkowych kart zbiorowych jest możliwe bez żadnego trudu.

W celu możliwości wyszukiwania karty zbiorowej i wyjęcia jej ze skrzynki, przednia okładka tej karty jest zaopatrzona w wystający znacznik. Poza tym przednia okładka tej karty jest zaopatrzona w kolumny i rubryki, na których wpisuje się nazwiska właścicieli kont. W celu oznaczania miejsc, na których mają być pojedyncze paski orientacyjne, górna krawędź przedniej okładki karty jest zaopatrzona w szereg znaków, zgodnych z szeregiem znaków na wystających znacznikach pasków.

Kartę zbiorową wkłada się do skrzyn-

ki tak, aby jej jednolita okładka znajdowała się z przodu. Między każde dwa paski wkłada się jedną kartę, a mianowicie tak, aby pasek znajdował się przed odpowiadającą mu kartą. Wyjmowanie karty następuje przede wszystkim przez odchylenie przedniej, tj. jednolitej okładki karty zbiorowej, na której jest nasadzony główny znacznik. Chcąc np. znaleźć numer 148, chwyta się najpierw za osadzony na przedniej okładce karty zbiorowej główny znacznik 140. Dopiero drugim ruchem chwyta się za widoczny obecnie pasek 148. Po odchyleniu żadanego paska pozostaje on w tym stanie odchylonym, nawet gdy kąt tego odchylenia jest mały. Osiąga się to przez możliwość przeginięcia się paska w pewnej strefie przy dolnym jego końcu i dzięki przymocowywaniu cięższego metalowego znacznika do giętkiego paska, który pozostaje odchylony wskutek przeważającego ku przodowi ciężaru znacznika.

Karta według wynalazku nadaje się szczególnie dobrze do wypełniania kart kontowych poza pudłem kartoteki. Każdą kartę można wyjąć bez trudu, wygodnie położyć na stole i wypełnić. Inna zaleta karty według wynalazku polega na tym, że po zakończeniu roku kartę zbiorową odkłada się łącznie z kartami pojedynczymi. W tym celu trzeba ją tylko zaopatrzyć w otworki w celu związania jej z innymi kartami i utworzenia z nich teczki.

Znane zalety pasków w stosunku do niepodzielnych kart orientacyjnych, polegające zwłaszcza na znacznej oszczędności materiału i miejsca, przedstawia w całej pełni kartoteka według wynalazku. Taniość i nieograniczona możliwość jej stosowania wraz z wyżej wymienionymi odróżniają ją od dotychczas znanych kartotek, zaopatrzonych w paski orientacyjne, co stanowi ich wyższość.

Według innej cechy znamiennej wynalazku karty pojedyncze nie potrzeba opie-

rać o sam grzbiet karty zbiorowej, lecz można je opierać na osobnych mostkach, osadzonych wewnątrz z lewej i z prawej strony karty zbiorowej. Układ taki umożliwia jeszcze powiększenie liczby kart pojedynczych do niej wkładanych.

Mostki takie można utworzyć bądź to w samej karcie zbiorowej za pomocą odpowiednio na boku umieszczonych pasków wspornikowych, np. z papy lub płótna, bądź też w skrzynce kartoteki przez zastosowanie w kierunku podłużnym listew bocznych, położonych nieco wyżej od spodu skrzynki, które wchodzi w odpowiednie wycięcia w dolnych rogach karty zbiorowej.

Taka postać wykonania posiada tę szczególną zaletę, że w karcie zbiorowej można pomieścić znacznie większą liczbę kart pojedynczych niż wówczas, gdy karty te opierają się o grzbiet karty podwójnej. Mostki mogą być podatne tak, iż wielkość i grubość karty zbiorowej, zaopatrzonej w mostki, zależy ściśle od jej zapełnienia kartami pojedynczymi.

Według jeszcze innej cechy wynalazku paski orientacyjne mogą być osadzone przesuwnie w grzbiecie karty zbiorowej. Układ taki posiada tę zaletę, że paski można wymieniać bez ograniczeń. Ściśle i niezawodne umieszczenie pasków na spodzie karty zbiorowej z jednej strony, a możliwość łatwego ich wyjmowania i przesuwania z drugiej strony osiąga się tu w sposób szczególnie celowy, gdyż zamocowanie i prowadzenie poszczególnych pasków jest przełożone poza oś ich odchylenia. W dotychczasowych urządzeniach oś odchylenia znajdowała się zawsze w prowadnicy pasków. Ten rozdział osi odchylenia pasków od ich prowadnicy i miejsca ich zamocowywania powoduje to, że przy odchyleniu pasków prowadnica nie porusza się wcale.

Prowadzenie i zamocowywanie pasków może być dokonywane w sposób

różny. Według szczególnie korzystnej postaci wykonania urządzenia, zaopatrzonego w paski przesuwne, paski te mogą być przeprowadzane przez grzbiet karty zbiorowej i przedłużone na przedniej okładce tej karty w kierunku do góry, a na górnej krawędzi tej okładki przedłużenia te mogą być założone przesuwnie w odpowiednich prowadnicach. Paski, znajdujące się na przedniej stronie karty zbiorowej, będące przedłużeniami pasków położonych w jej wnętrzu, mogą być zaopatrzone w odpowiednie liczby i oznaczenia, odnoszące się do pasków wewnętrznych. Takie urządzenie dwudzielnych pasków posiada tę szczególną zaletę, że paski orientacyjne i okładki karty zbiorowej nie potrzebują być znacznie wyższe od wkładanych kart i że pomimo to istnieje przejrzystość i dostateczna widoczność znaczników. Na przedniej stronie karty zbiorowej można przedłużenia pasków umieścić w osobnych prowadnicach, nie stanowiących bezpośredniego przedłużenia paska wewnętrznego.

Przykłady wykonania urządzenia według wynalazku uwidoczniiono na rysunku, na którym fig. 1 przedstawia widok w perspektywie karty zbiorowej, wykonanej jako karta podwójna, czyli teczka z podatnym grzbietem, fig. 2 — inny widok karty według fig. 1 ze wsporną listwą skrzynki kartotekowej, fig. 3 — odmienną postać wykonania karty z osadzonymi w niej mostkami, fig. 4 wyjaśnia sposób przesuwnego osadzenia pasków orientacyjnych w grzbiecie karty, fig. 5 przedstawia odmienną postać przesuwnego osadzania pasków a fig. 6 — przekrój poprzeczny wzdłuż linii I—I na fig. 5.

W przykładzie wykonania według fig. 1 karta zbiorowa ma postać teczki złożonej z dwu okładek, wykonanych np. z kartonu lub tektury. Przednia jednolita ścianka 1 łączy się z podatnym grzbietem 2, mogącym się rozszerzać dzięki kil-

ku składalnym rowkom, wytłoczonym w tym grzbiecie.

Tylny arkusz karty podwójnej jest podzielony na pewną liczbę wąskich pasków orientacyjnych 3, wystających nieco ponad górną krawędź przedniej okładki 1 karty zbiorowej i zaopatrzonych na górnym końcu np. w znaczniki kontowe 4. Obydwa końcowe paski 5, 5' są połączone ze sobą za pomocą paska papierowego 35 w postaci trójkąta, przeprowadzonego za paskami prowadniczymi, przy czym pasek 35 służy jako podpora tych pasków i w niniejszym przykładzie górną swą krawędzią jest nachylony ukośnie do dołu od paska zewnętrznego 5 do paska zewnętrznego 5', a następnie dalej do grzbietu karty zbiorowej. Grzbiet karty aż do przedniej okładki 1 jest zaopatrzony we wcięcia 2', stanowiące przedłużenia linii ograniczających od siebie paski 3.

Szczególną cechą wynalazku jest to, że karty wkładane między paski przewodnicze nie opierają się na spodzie karty podwójnej, lecz na osobnych mostkach, które stanowią listwy wsporcze 6 (fig. 2), osadzone z boku w skrzynce kartotekowej, albo paski wspornikowe 7, np. z papieru lub płótna (fig. 3), przeprowadzone pomiędzy wewnętrznymi krawędziami bocznymi obydwóch arkuszy karty podwójnej. W przykładzie wykonania według fig. 2 lewe i prawe dolne rogi karty podwójnej są zaopatrzone w wycięcia 8, których wymiary odpowiadają przekrojowi listwy wsporczej 6 w skrzynce kartoteki. Podczas gdy grzbiet 2 karty sięga aż do spodu skrzynki kartoteki, karty 9 opierają się na górnej stronie tej listwy.

Pasek wspornikowy 7 (fig. 3), umieszczony na wewnętrznej stronie karty zbiorowej, tworzy powyżej grzbietu tej karty mostek 10, który również jest zaopatrzony w fałdy tak, że rozciągając się może on dostosować się do liczby kart pojedynczych wkładanych do karty zbiorowej.

W przykładach wykonania według fig. 2 i 3 zamiast pasków zewnętrznych 5, 5' stosuje się pełną tylną okładkę 11, wykonaną z takiego samego materiału jak przednia okładka 1 karty podwójnej. W ten sposób powstaje karta podwójna w postaci teczki, w której spodzie osadzone są paski orientacyjne 3.

W przykładzie wykonania według fig. 4 paski orientacyjne 3 są osadzone oddzielnie i są przeprowadzone ponad grzbietem karty zbiorowej, a następnie swymi przedłużeniami 3' dookoła metalowej szyny przewodniczej 12 i wzdłuż przedniej strony karty aż do jej górnej krawędzi. Szyna 12 posiada przekrój poprzeczny w postaci litery U, której jedno ramię jest krótsze od drugiego. Szyna 12 stanowi równocześnie prowadnicę do przesuwania pasków 3, 3' w grzbiecie karty podwójnej. Przedłużenia 3' pasków 3 są zaopatrzone na wewnętrznej stronie swych dolnych części w blaszki 13, odgięte w dolnych swych połowach od powierzchni pasków i przymocowane do pasków za pomocą zagiętych jęczyczków 14. Odstające części 15 tych blaszek mieszczą się w rowku szyny 12, dzięki czemu paski w prosty sposób można przesuwac po tej szynie w prawo lub w lewo.

Górne krawędzie zewnętrzne przedłużeń 3' pasków 3 są osadzone w pewnego rodzaju szynie przewodniczej, utworzonej przez założenie na górną krawędź przedniej okładki karty zbiorowej paska 16 o przekroju w postaci litery U, wykonane np. z metalu.

W niniejszym przykładzie wykonania szyna przewodnicza 12 jest spojona z przedłużeniami 3' obu skrajnych pasków, które w dolnych swych częściach tworzą mostki 10. Przedłużenia 3' pasków są ze sobą połączone na ścianie przedniego arkusza karty za pomocą np. okładki z papieru względnie tworzą jednolitą powierzchnię 7'. Właściwa okładka karty, tworzą-

ca podatny grzbiet 2, jest doprowadzona tylko do połowy wysokości karty i w tym miejscu posiada języczek 17, który mieści się w szczelinach 18" skrajnych, tj. tworzących mostek 10 pasków. Dzięki temu mechanizm do przesuwania pasków jest nakryty.

W przykładzie wykonania według fig. 5 i 6 urządzenie prowadnicze, umożliwiające przesuwanie pasków 3, składa się z dwóch na wewnętrznej stronie spodu karty przymocowanych pasków 18, 19 np. z blachy. Na bocznych krawędziach karty zewnętrzne krawędzie obu tych pasków są ze sobą połączone za pomocą paska 20 z tkaniny, służącego jako mostek dla wkładanych kart pojedynczych.

Pod wewnętrzne krawędzie 18', 19' obydwóch pasków 18, 19, wygięte w postaci litery U w kierunku górnych krawędzi karty zbiorowej, wstawia się od góry dwa języczki 21, 22, wycięte w dwóch odmiennie odgiętych płatach 23, 24, powstałych przez rozcięcie dolnych części pasków 3.

Za pomocą powyższego układu paski 3 można łatwo przesuwac w górę albo w dół. W miejscu 25 paski są zaopatrzone w rowki, umożliwiające przełożenie osi wygięcia pasków zależnie od liczby włożonych do karty zbiorowej kart pojedynczych. Podatny grzbiet 2 stanowi pasek z tektury w postaci litery U, pokrywający układ przesuwania pasków i wstawiony swymi języczkami 27, 27' w odpowiednie szczeliny 28, 28' okładek karty.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Karta zbiorowa do kartoteki stojącej w postaci podwójnej teczki, znamienna tym, że jedna okładka tej teczki, najkorzystniej tylna, składa się z pasków orientacyjnych (3) (fig. 1).

2. Karta według zastrz. 1, znamienna tym, że posiada wsporczy pasek (35) łą-

czący oba skrajne paski orientacyjne (3), przeprowadzony za paskami orientacyjnymi i służący za wspornik tych pasków (fig. 1).

3. Karta według zastrz. 2, znamienna tym, że wysokość paska wsporczego (35), łączącego obydwie zewnętrzne paski orientacyjne (3), odpowiada długości tych pasków zewnętrznych, tworząc w ten sposób ciągły tylny arkusz (11) karty.

4. Karta według zastrz. 1 — 3, znamienna tym, że grzbiet (2) karty aż do przedniej okładki karty posiada wcięcia (2') stanowiące przedłużenia linii odgraniczających od siebie paski orientacyjne (3).

5. Karta według zastrz. 1 — 4, znamienna tym, że rogi podatnego grzbietu karty posiadają wycięcia (8), w których przy wkładaniu karty do skrzynki mieszczą się listwy wsporcze (6) do oparcia kart, osadzone z boku u dołu skrzynki kartotekowej (fig. 2).

6. Odmiana karty według zastrz. 1 — 4, znamienna tym, że na obydwóch bocznych swych krawędziach posiada paski wspornikowe (7), które powyżej jej grzbietu (2) tworzą podporę w rodzaju mostku (20) do oparcia kart.

7. Karta według zastrz. 1 — 6, znamienna tym, że paski orientacyjne (3) są osadzone przesuwnie w jej grzbiecie (2) (fig. 4 — 6).

8. Karta według zastrz. 7, znamienna tym, że paski orientacyjne (3) są umieszczone w szynie prowadniczej (12), znajdującej się w grzbiecie karty i posiadają przedłużenia (3'), które leżą w płaszczyźnie przedniej okładki karty i sięgają aż do górnej krawędzi tej okładki (fig. 4).

9. Karta według zastrz. 8, znamienna tym, że szyna prowadnicza (12) ma postać litery U i że do szyny tej wchodzi odstaające części (15) blaszek (13), przymocowanych na wewnętrznych stronach przedłużeń (3') pasków orientacyjnych (3) (fig. 4).

10. Karta według zastrz. 8 — 9, znamienna tym, że górne krawędzie przedłużeń (3') pasków orientacyjnych (3) są przesuwnie umieszczone w szynie prowadniczej (16) (fig. 4).

11. Karta według zastrz. 7 — 10, znamienna tym, że oś wygięcia (25) pasków orientacyjnych znajduje się poza miejscem zamocowania tych pasków w prowadnicach (18', 19') (fig. 5, 6).

12. Karta według zastrz. 7, znamienna tym, że każdy pasek prowadniczy na dolnym swym końcu jest rozcięty na dwa płas-

ty (23, 24), które są odgięte w kierunkach przeciwnych i w których wycięte są języczki (21, 22), wchodzące do dwu prowadnic (18' 19') o przekroju w postaci litery U, umieszczonych u grzbietu karty naprzeciwko siebie tak, że oba ramiona tego przekroju są skierowane ku górnym krawędziom karty zbiorowej (fig. 5, 6).

Alfred Volk

Zastępca: inż. J. Wyganowski
rzecznik patentowy

